

Børnehuset Fuglemosen

Udviklings- og læringsmiljø

Børne- og familiesyn:

Barndommen er en unik livsepoke, med en særlig afhængighed og særlig måde at være i verdenen på. Vi skal på mange forskellige måder drage omsorg for og understøtte, barnets trivsel, udvikling og læring, samt værne denne særlige epoke i livet.

Familien er barnets nærmeste og vigtigere omdrejningspunkt. En helt særlig subkultur vi skal have respekt for, i mødet med egne og Fuglemosens subkulturer.

Institutionens arbejde med at bryde den negative sociale arv:

Med fokus på barnets selvfortælling vil vi gennem forældresamarbejde, det pædagogiske indhold i hverdagens rutiner samt planlagte og spontane aktiviteter etablerer mange forskellige læringsmiljøer for gruppen af børn og for den enkelte, der understøtter en positiv selvfortælling. Samspil og relationer børnene indgår i forhold til personalet og de andre børn, som en central metode i vores arbejde med at bryde den sociale arv.

Institutionens forældresamarbejde og – inddragelse:

Vi samarbejder med forældrene om stort og småt i deres, børnenes og institutionens liv. Personale og forældre kender barnet forskelligt og vi skal have respekt for hinandens forskellige måder at opleve barnet på. Vores samarbejde om at give det enkelte barn og fællesskabet gode betingelser er afgørende for om Fuglemosen er et godt sted for alle børn og familier. Uoverensstemmelser skal løses mellem de voksne. Forældre og personale har pligt til, at bevare en god tone overfor hinanden.

Vi inddrager forældrene i det vi oplever og sætter i gang, for at forandre et barns, eller en gruppe af børns samspil, trivsel og udvikling. Vores forventning er, at forældrene støtter op og deltager i de initiativer vi iværksætter.

Vi samarbejder altid med de tværfaglige samarbejdspartnere vi har tilknytning til, hvis vi oplever, at problematikker omkring et barn er større, end vi selv kan analysere eller håndtere. Udgangspunktet i denne del af samarbejdet er altid, at vi ikke inddrager nogen eksterne samarbejdsparter, uden at forældrene er orienteret, der kan dog være særlige lovgivningsmæssige undtagelser.

Institutionens pædagogiske værdier og principper:

- ***Alle børn skal udvikle deres lyst til at lære og har ret til at opleve at de lykkes.***

Børnene skal udfordres i forhold til det kan eller er lige ved at kunne.

- ***Alle børn skal opleve sig som en del af mindst ét af de mange fællesskaber Bhu. Fuglemosen består af.*** Børnenes fællesskaber og lege skal tillægges stor betydning og værdi. Børnene i Bhu. Fuglemosen må gerne sige ”nej” til leg med hinanden, men de skal give afvisningen på en ordentlig måde. Vi accepterer ikke mobning og tager hånd om det hvis det opstår i samspillene. Det er aldrig ét barn der bærer ansvaret for problemer i samspillene. Det er en problematik opstået af mange forskellige årsager, det skal personale og forældre sammen tage ansvar for.

- **De voksne i Fuglemeden har ansvaret for at bære de positive stemninger hverdagen, rutiner og projekter skal være båret af.** Børnene har ret til egne oplevelser og ret til at udtrykke deres behov. Børnene har ret til medbestemmelse og det enkelte barn skal respekteres og accepteres som det menneske det er, med de ressourcer det har.
- **I Bhu. Fuglemeden er der ting man skal gøre og ting man skal deltage i, også selvom man ikke har lyst.** Alle krav afstemmes i forhold til barnet alder, udvikling og ressource. Vi anvender "skal" og krav som en naturlig del af samværet mellem mennesker.
- **Vi lærer børnene "fredelig" konfliktløsning. I Fuglemeden er det aldrig tilladt at slå.** Vi lære børnene at hente hjælp, hvis de ikke kan løse konflikten selv, eller vi tilbyder hjælp hvis vi oplever børnene ikke kan håndtere det selv. Vi lære børnene at sætte ord på det de ikke vil have, eller gerne vil.
- **Børnene altid har ret til trøst, uanset hvad der er gået forud for at behovet opstår.** Man skal ikke overlades til sig selv efter konflikter, heller ikke med voksne.
- **Vi tillægger de muligheder udelivet tilbyder stor værdi og er ude hver dag.**

Egne projekter:

Dokumentation og evaluering af læreplanen i vuggestuerne:

Vi har de seneste år afprøvet en række forskellige metoder til dokumentation af læreplanen i vuggestuen. Det er (endelig) lykkedes at finde en metode og form der passer til vuggestuen, samt giver svar på spørgsmålet "har børnene i Fuglemedens vuggestue har mulighed for læring, i forhold til læreplanen?"

Personalet samler i perioder fra september til december samt fra januar til april læringshistorier som de evaluerer i forhold til læreplansmålene. Ud over at dokumenterer, at der i hverdagens mange forskellige rutiner og aktiviteter, er mulighed for læring ifht. læreplanen, giver læringshistorierne også personalet et øget fokus omkring børnenes læring, når de skal se efter det.

Det har været en temmelig fantastisk oplevelse, efter mange mere eller mindre mislykkes forsøg, at vi er lykkedes med at finde en metode der giver mening for personalet, øger fagligheden, sætter fokus på børnenes læring og som kan bruges til at dokumenterer læring hos børn i 0-2,5 års alderen.

De 8 samspilstemaer:

For at gøre samspil til noget konkret i hverdagen, har vi på møder arbejdet med at placere de voksnes oplevelse af samspil med stuens bør i relationscirklen.

I 2017 afprøvede vi, at stuens kollegaer skulle placere hinandens samspil med konkrete børn i relationscirklen. Vi brugte metoden "reflekterende team" til kollegaers dialog om placeringen. Det viste sig, at noget vi forventede ville blive rigtig svært, faktisk blev en stor succes. Modigt af personalet og et lille skridt på den lange vej, mod dialog med hinanden, om hinandens praksis.

SIPevent:

I hele 2017 er der afsat tid og energi til at pædagogerne kan lære at bruge refleksionsmetoden "SIP". Pædagogerne har i hold fået introduktion til SIP, derefter i grupper, med udgangspunkt i to cases arbejdet med SIP og skal efteråret, i makkerpar, arbejde med egne praksisfortællinger i SIP. Målet er at pædagogerne kan bruge metoden til refleksion ved årets udgang, således at de kan bruge metoden til refleksion ifht børn i udsatte positioner.

Ideen opstod på baggrund af viden, hentet ”ind til Fuglemosen” via den ene af vores inklusionspædagoger.

Nye kollegaer:

Vi haft en meget stor opgave, i at få nyt personale ind inkluderet i vores hus. Vi har udskiftet meget personale grundet pension, uddannelse og afskedigelser. Samtidig med denne udskiftning har brugt en del energi på at blive uddannelsesinstitution, da vi siden februar 2016 har haft ulønnede og lønnede studerende. Begge dele noget der udfordrer samarbejdet, pædagogikken og værdierne. Vi er ved at være rigtig godt på plads i huset, men nye kollegaer og nye samarbejdsrelationer.

Sproghandleplaner:

Forældresamarbejde om sproghandleplaner har været fokus de seneste år, således at det bliver en fælles opgave, for forældre og personale, at udvikle børnenes sproglige kompetencer. Et arbejde der fortsætter.

Science og sprog:

Sidste år eksperimenterede vi med et nyt tema i vores årsplan, science og sprog, men fysik – og kemi eksperimenter med tulipaner der skifte farve, koldt og varmt vand, vægt samt helt nye fokusord som eksempelvis ”overfaldespænding”. En meget stor succes og et fint samspil mellem vores sprogvejleder og ”science pædagog”.

Overgange i barnets liv:

Overgange i barnets liv, uanset om det er en overgang fra hjem til institution, fra vuggestue til børnehave, i samme institution, eller fra institution til skole, indeholder en risiko for at det skiftet bliver svært for barnet. Derfor skal overgangen altid følges af voksne der deler information og taler sammen. De voksne skal give hinanden de bedste muligheder for at hjælpe barnet med at mestre overgangen mest kvalificeret. Ved opstart og efter tre måneder i Fuglemosens, afholder vi samtale mellem forældre og personale. Ligeså når børnene flytter internt i huset.

Ved overgange til SFO/skole, arbejder vi med udgangspunkt i den kommunale overgangstrategi og i forhold til de retningslinjer der er politisk besluttet.

Den pædagogiske læreplan for 2018-2019

Beskrivelse af processen:

I Bhu. Fuglemosens børnehaver hænger projekter og læreplaner tæt sammen. I vuggestuerne, bliver der arbejdet med målene i hverdagens rutiner og planlagte aktiviteter. Målene i læreplanen tager afsæt i projekttemaet, som igen og de kommende år, er ”krop og bevægelse”. Grunden til at ”krop og bevægelse” hænger ved som læreplanstema, er at det passer utroligt godt til børn. Vi kan komme omkring læreplanens 6 temaer på mange forskellige måder, med mange små undertemaer, inddrage store og små bevægelser, sansintegration og stimulation for derigennem også arbejde med sproget. Vores muligheder for at arbejde med krop og bevægelse er uendelige.

Slutteligt er krop og bevægelse et fokusområde for Brøndby kommune.

Generelt for planlægning af læreplanen:

Processen med at fastsætte læreplansmålene og tegn på læring foregår dels på persona-

lemøde dels med én arbejdsgruppe, bestående af pædagoger fra hhv. vuggestue og børnehave samt leder. Målene har været de samme gennem flere år, med små justeringer hist og her.

Børnehaver; Aktivitetsindholdet til projekterne, planlægges af de voksne der er omkring børnene i projektgrupperne. Der er afsat tid til planlægning på personalemødet i juni og tid til evaluering og refleksion på personalemøder to gange årligt.

Vuggestuerne; Planlægger aktiviteter og sprogarbejde på personalemødet i juni. Vuggestuerne samarbejder om besøg på plejehjem, storegruppe samt dage med krop og bevægelse over ugen. Vuggestuerne evaluerer læringshistorier på to personalemøder årligt.

Lærings syn:

Lyst til at lære og ret til at lykkes

Børn har en medfødt drivkraft til læring. Om denne drivkraft foldes ud og bliver til "villet læring" afhænger af de voksne der omkring barnet.

Vi ønsker at påvirke børnenes drivkraft i retning af villet læring, så de på sigt kan sætte mål for egen læring.

Vi har et helhedsorienteret lærings syn. Vi mener børns læring og udvikling på forskellige områder, hænger sammen i det enkelte barn, og kommer til udtryk på forskellige måder. Børn lærer altid noget af det der sker omkring dem, enten om sig selv, andre mennesker eller sammenhænge i den verden de er en del af. Vores opgave er at sikre at børnenes læring bidrager med positive fortællinger om dem selv, deres kompetencer, om andre mennesker samt gøre dem nysgerrige på den verden og de sammenhænge de lever i.

Tema 1 - Alsidig personlig udvikling

Lærings mål:

Vi vil lære børnene at udforske og udfordre deres fysiske formåen, udvikle mod og vedholdenhed til at gøre det der synes svært.

Tegn på læring:

0-6 år

- At vi i hverdagen kan se børnene handle på og udtrykke glæde ved at bruge kroppen.
- At vi i hverdagen ser børnene afprøve nye ting motorisk
- At børnene på forskellige måder gør opmærksomme på at de har lært noget nyt (SE MIG!)
- At det enkelte barn udtrykker glæde ved og mod på at afprøve nye ting.
- At barnet bliver ved med at øve sig, i det der er svært, men man er lige ved at kunne.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

0-6 år

Sådan dokumenterer vi lærings målet:

I børnehaverne dokumenterer vi via aktivitets- og lærings skema med fokusbørn, i forhold til

vores projekter. Personaler i projektgruppen indsamler observationer og evaluerer i forhold til disse og læreplansmålene. I vuggestuerne indsamler personalet læringshistorier i forhold til hverdagens mange forskellige rutiner og pædagogiske aktiviteter. Læringshistorierne evalueres i forhold til læreplansmålene.

Tema 2 - Sociale kompetencer

Læringsmål:

Vi vil lære børnene glæde ved at være i bevægelse og leg sammen med andre dvs.

- At lære samspilsregler i fælles lege
- Opleve følelsen af at være en del af et fællesskab

Tegn på læring:

0-2 år

- At børnene i hverdagen af sig selv finder på fælles motoriske aktiviteter eksempelvis løbelege, fælles lege på hoppeheste, dans til musik eller lege med scooter.
- At børnene udtrykker glæde ved fælles lege
- At børnene udtrykker en begyndende forståelse for samspilsregler eksempelvis ved at udtrykke at man skal vente på andre eller på egne tur.

2-6 år

- At børnene i projekterne og hverdagen gerne deltager i planlagte og spontan aktivitet
- At børnene i projekterne selv finder på, eller efterspørger fælles bevægelses lege
- At børnene, med glæde, fortæller om oplevelser med bevægelsesaktiviteter
- At børnene alt efter alder og udvikling forstår/ har en begyndende forståelse af, eller kan forvalte samspilsregler eksempelvis vente på tur, give plads til at andre kan komme til, overholde regler i fodbold mv.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

De voksne skal, i forhold til planlægningen af dette mål, have særligt fokus på at etablere lege der er afvekslende i forhold til køn, alder og sværhedsgrad. På den måde sikre vi bedst, at alle børn oplever sig kompetente og udfordret. Børnene skal have mulighed for medbestemmelse på aktivitetsindholdet. I planlægningen af vuggestuens aktiviteter, skal der tages højde for vuggestuebørnenes fællesskabsformer og forskellige udviklingsniveauer. Vuggestuerne skal endvidere indtænke bevægelsesaktiviteter på legepladsen, så udelivs aktiviteter også afspejler læreplanen.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

I børnehaverne dokumenterer vi via aktivitets- og læringskema med fokusbørn, i forhold til vores projekter. Personaler i projektgruppen indsamler observationer og evaluerer i forhold til disse og læreplansmålene. I vuggestuerne indsamler personalet læringshistorier i forhold til hverdagens mange forskellige rutiner og pædagogiske aktiviteter. Læringshistorierne evalueres i forhold til læreplansmålene.

Tema 3 - Sproglig udvikling

Vores mål med de sproglige indsats er

- At alle børn der i sprog vurderingerne placerer sig i området særlig og fokuseret, ændre deres placering til hhv. fokuseret og generel indsats.

- At mindst 90 % af alle kommende skolebørn der starter i skole skal placeres i den generelle indsats

Beskrivelse af Institutionens sprogstrategi:

- De voksne skal anvende et nuanceret og afvekslende sprog i dialog med børnene.
- De voksne skal stille krav til, og have forventning om, at børnene vil bruge det sprog de har og vise villighed til at forstå hvad barnet vil.
- De voksne skal tilstræbe "5 turtagninger" i forhold til dialoger med børnene.
- Vi har overordnet sprogtemaer for samlingerne i hhv. vuggestuer og børnehaver.
- Der er planlagt dialogisk læsning i fastlagte perioder over året. Sprogpædagogerne, laver grupper med de børn der placeres i hhv. Særlig og fokuseret område, i sprogvurderingen.
- Sprogpædagogerne arbejder i Sproghulen hver fredag, med små grupper af børn der placerer sig i hhv. særlig eller fokuseret indsats.
- Vi samarbejder med husets tale - høre konsulent om de børn der placeres i hhv. Særlig og fokuseret indsats.
- Forældrene orienteres om, temaer, indhold og aktiviteter i hhv. Samlinger og Sproghulen, så de hjemme kan etablere dialog med deres børn om det der sker og sammen lege med det der foregår.
- Vi opfordrer løbende forældrene til at holde sig orienteret omkring sprogarbejdet, dels på Tabulex og i den daglige dialog mellem personale og forældre.
- Der er udpeget to sprogpædagoger i vuggestuerne, som husets sprogvejleder fremadrettet etablere samarbejde med.
- Husets sprogvejleder er med til at udarbejde handleplaner der hvor barnets sprogvurdering beskriver det er nødvendigt.
- Vi vil bygge bro mellem Fuglemosens sprogarbejde og forældrene, således at forældrene bliver en aktiv del af sprogingdsat.

Læringsmål:

Vores mål med de sproglige indsat er

- At alle børn der i sprogvurderingerne placerer sig i området særlig og fokuseret, ændre deres placering til hhv. fokuseret og generel indsats.
- At mindst 90 % af alle kommende skolebørn der starter i skole skal placeres i den generelle indsats

Tegn på læring:

- Vi vil bruge sprogvurderingerne som værktøj til analyse af børnene sproglige udvikling og på den måde få afklaret om den sproglige indsats giver de ønskede effekter.
- At de 3 årige placeres i særlig eller fokuseret indsats sprogvurderingen, ved den næste sprogvurderinger, pt ved 5 års vurderingen, har ændret deres placering, til en anden gruppe.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

- De voksne skal benævne verdenen for børnene og via et nuanceret sprog etablere mulighed for at børnene kan udvikle et nuanceret sprog.
- De voksne skal motivere børnene til og anerkende dem for, deres initiativer på det sproglige område.

- Vi skal minimere støj eksempelvis slukke for musik der ikke anvendes aktivt, etablere små grupper så børnene har mulighed for at skelne sproglyde.
- Gennem arbejde med sprogvurderinger konkret afdække det enkelte barns sproglige formåen
- De voksne skal have rigtig meget lyst til at være i dialog med børnene om det der optager dem og vi skal være rigtig dygtige til at bruge "HV-ord" således at vi udfordrer børnene i forhold til metoden "5 turtagninger" så børnene bliver aktive i dialogen med de voksne.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi dokumenterer primært via resultater for den enkelte og hele husets sprogvurderinger.

Tema 4 - Krop og bevægelse

Læringsmål:

Vi vil styrke alle børn balance og kropslige sikkerhed.

Tegn på læring:

- 0-6 år
- At børnene på forskellige måder viser at deres balance bliver bedre eksempelvis at man bliver flyttet fra trip-trap stol til bænk til taburet, at man skifter fra scooter til løbecykel eller fra mooncar til banacykel.
- At børnene vælger at udfordre deres balance gennem forskellige lege, spontane som planlagte. Eksempelvis at man flytter sin balanceleg fra grønne mælkekasser til kanten af sandkassen eller at man kan gå på en streg.
- At børnene fremstår som sikre i deres bevægelsesmønster og med kontrol med egen krop.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

0-6 år

- Der skal etableres forskellige lege hvor børnenes balance udfordres og dermed udvikles. I projekterne skal de voksne tænke balance ind de aktiviteter de planlægger. Der kan øves balance på mange forskellige måder og de voksne skal sikre at børnene formåen udfordres.
- I vuggestuen vælger pædagogerne ud over de motoriske aktiviteter de laver, en række områder de udfordrer børnene på. Det kan for eksempel være, at man sidder på skammel, at man flytter fra trip – trap stol med bøjle til trip- trap uden bøjle, at børn leger med hoppe heste, eller lærer at kører på scooter.
- De voksne skal tilrettelægge passende og udfordrende muligheder der opøver balance og kropslig sikkerhed. De skal guide børnene i at bruge disse, samt etablere stemninger der sikre at børnene kan lære.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

I børnehaverne dokumenterer via aktivitets- og læringskema med fokusbørn, i forhold til vores projekter. Personaler i projektgruppen indsamler observationer og evaluerer i forhold til disse og læreplansmålene. I vuggestuerne indsamler personalet læringshistorier i forhold til hverdagens mange forskellige rutiner og pædagogiske aktiviteter. Læringshistorierne evalueres i forhold til læreplansmålene.

Tema 5 - Naturen og naturfænomener

Læringsmål:

Vi vil lære børnene at forholde sig nysgerrigt til detaljer i naturen og naturfænomener, ved at sætte fokus på udvalgte dyrs bevægelser.

Tegn på læring:

- At alle børn udviser nysgerrighed og opmærksom omkring naturen og naturfænomener, eksempelvis opmærksomhed på fugle der flyver, snegle der kryber og har hus på rygge eller egernet der løber på træet.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

I de bevægelsesaktiviteter der planlægges skal der for den del indtænkes dyrs bevægelser, disse skal italesættes og omsættes til egne bevægelser hvor man kryber, ormer, kravler, krabber sig frem.

Aktiviteter

Finde dyr på legepladsen og iagttage, evt. samles dyr til opbevaring inde i terrarier. Alle lege planlagte som spontane hvor dyrs bevægelser indgår eksempelvis, samarbejder om at gå som en edderkop med otte ben, kravle efter hinanden som hunde, ormes sig frem på maven eller lege man flyver som en sommerfugl. Vi bruger Ipads, til at finde viden dyr og deres bevægelser, eller at komme "tæt på" hvordan de ser ud.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

I børnehaverne dokumenterer vi via aktivitets- og læringskema med fokusbørn, i forhold til vores projekter. Personalere i projektgruppen indsamler observationer og evaluerer i forhold til disse og læreplansmålene. I vuggestuerne indsamler personalet læringshistorier i forhold til hverdagens mange forskellige rutiner og pædagogiske aktiviteter. Læringshistorierne evalueres i forhold til læreplansmålene.

Tema 6 - Kulturelle udtryksformer og værdier

Læringsmål:

Vi vil lære børnene køkultur/ vente på tur

Tegn på læring:

0-2 år, at børnene begynder af vise en forståelse af at man at vente. Begyndende behovsudsættelse.

2-6 år, at børnene, stigende efter alder, i højere og højere grad kan vente på tur og bruge det at stå i kø og/eller vente på tur, som redskab til at få aktiviteter og samspil til at fungere.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Som en naturlig del af de aktiviteter der igangsættes i projekterne indgår at vente på tur og stå i kø. Det bliver dermed en naturlig formidling når vi er sammen. I vuggestuerne vælges de aktiviteter hvor børnene naturligt skal vente på tur, eventuelt på mad, på at komme til at vaske hænder eller på at få en hoppehest.

De voksne har en særlig opgave i at tydeliggøre principper om at vente på tur eller stå i kø. Dette skal ske via italesættelse og konkrete anvisninger. De voksne skal i situationer, hvor der opstår uenighed, vejlede og etablere stemninger, så det enkelte barn har mulighed for at finde ud af hvad det er de voksne vil have barnet til. Behovsudsættelse er grundlæggende en menneskelig svær handling, det kræver vejledning og ret til at fejle.

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

I børnehaverne dokumenterer vi aktivitets- og læringssskema med fokusbørn, i forhold til vores projekter. Personaler i projektgruppen indsamler observationer og evaluerer i forhold til disse og læreplansmålene. I vuggestuerne indsamler personalet læringshistorier i forhold til hverdagens mange forskellige rutiner og pædagogiske aktiviteter. Læringshistorierne evalueres i forhold til læreplansmålene.

Evaluering af den pædagogiske læreplan 2016-2017

Læringsmålet for tema 1:

Vi vil lære børnene at udforske og udfordre deres fysiske formåen, udvikle mod og vedholdenhed til at gøre det der synes svært.

Evaluering af læringsmålet:

Børnehaven: I projektperioden har der været arbejdet med følgende områder: Fingermaling, tage tøj på til udeliv (yngste), forhindringsbaner, fokus på bænkebider på mange forskellige måder, fællesmalerier, vilde dyr, kroppen, kaniner og lege med alle vores motoriske redskaber.

De børn der har svært ved motorisk aktivitet, uanset om det er tøj af og på, maling, forhindringsbaner eller kropslige bevægelser, har brug for støtte og meget opmuntring fra voksne i de planlagte aktiviteter. De skal inviteres, motiveres og guides til deltagelse. Nogen børn synes det at være i projekter, væk fra sin vante ramme, er en stor udfordring. Andre kaster sig glade og gerne ud i både projekter som form og projektindholdet, uanset hvad de voksne sætter på bordene, eller gulvet. Alle børn får mulighed for at udvikle mod og vedholden, på en eller flere af de arenaer projekter indeholder.

Vuggestuerne: I evalueringen af læringshistorierne kan man se nogle fine beskrivelser af børnene der lærer og udvikler mod og vedholdenhed. Børn der tøver, ikke vil eller ikke magter, lære at magte, kunne og ville. Læringshistorierne, beskriver voksne der hjælpe, støtter, guider og gentager. Voksne som udfordrer børnene til at gøre lidt mere end de lige kan eller tør. Læringshistorierne rummer både fortællinger om rutsjebane, indkøring, læseleg og læring af nye ord, lære at gå og meget mere. Fuglemosens yngste børn, har mulighed for at udvikle mod og vedholdenhed.

Læringsmål for tema 2:

Vi vil lære børnene glæde ved at være i bevægelse og leg sammen med andre dvs.

- At lære samspilsregler i fælles lege
- Opleve følelsen af at være en del af et fællesskab

Evaluering af læringsmålet:

Børnehaverne: Ved evalueringen af aktivitets og læringssskemaerne, kan vi se at de af vores fokusbørn, der har svært ved at håndtere samspilsregler i fælles lege, bliver dygti-

gere til at indgå i de aktiviteter der etableres. Projektgrupperne udgør et fællesskab og børnene bruger de fælles oplevelser de får med hinanden, til at bygge venskaber og samvær, uden for projekterne, på tværs af huset.

Det er en stor udfordring for nogle børn at være i projektgrupperne, at skulle gøre noget andet end de plejer og bedst kan lide. Over tid, med støtte og guidning fra voksne, finder de ud af det og bliver glade for at være i det. Det giver noget til "resten af livet i Fuglemosen" at være en del af projektfællesskabet og deltage i aktiviteterne der.

Evalueringen viser også, at projektgrupperne giver en ny ramme for børnene at folde deres kompetencer ud i. Fastlåste mønstre får mulighed for at brydes og barnet kan fremstå på en ny måde for personalet. Der opstår ny fortællinger. Citat fra evaluering "XX overraskede meget positivt, XX var meget deltagende og vedholdende, hvis noget var svært. Der var mange udfordringer, men han tacklede dem rigtig flot". Dette fortæller både om succes for barnet og om de voksens NYE blik på det pågældende barnet. En ny ramme og nye sammenhænge gav barnet en succes i fællesskabet med andre børn.

Vuggestuerne: Læringshistorierne har ikke fokus på samspil og fællesskaber, de beskriver umiddelbart mest enkelte børns læring, derfor er der ikke dokumenteret og evalueret særligt på dette. Men i hverdagen er der mange små situationer hvor det lille barn oplever glæde ved at være i bevægelse og begyndende lege med de andre børn, det ses på gange, stuer og legeplads. Samspil læres og der er stor glæde for de yngste ved at være sammen.

Læringsmål for tema 3:

At alle børn der i sprogvurderingerne placerer sig i området særlig og fokuseret, ændre deres placering til hhv. fokuseret og generel indsats

Evaluering af læringsmålet:

For de 3 årige skete der i 2016 en stigning af 3 årige der placerede sig i særlig indsats. 22% placeredes i særlig indsats og 3 % der placerede sig i fokuseret indsats. Det er markant flere end i 2015, hvor 16 % placerede sig i særlig indsats og 8% i fokuseret. I 2017 er 7 % 3 årige placeret i særlig og 14% i fokuseret. Vi er i arbejdet med sprogvurderingerne kommet frem til, at det primært at børn, med mere end ét sprog, der starter i børnehaverne som 3 årige, der placeres i særlig og fokuseret indsats. De børn der kommer fra vores egne vuggestuer placeres overvejende bedre i sprogvurderingerne for de 3 årige.

I 2016 placerede alle kommende skolebørn sig i generel indsats, på samme måde som i 2015. I 2017 er der sket en ændring, der placeres 87% at alle sprogvurderede skolebørn sig i generel indsats. 13 procent% placeres i særlig indsats. Vi ligger dermed 2% over landsgennemsnittet, men 3 % fra egen målsætning.

Vi er også et stykke fra egen målsætning om, at alle børn skal ændre deres placering over tid. To af de børn der placeres i særlig indsats har gået i vores vuggestuer. Et af børnene i særlig indsats startede hos os som børnehavebarn. Alle tre børn har deltaget i Fuglemosens sproghule og læselegsgrupper, i flere forløb, samt deltaget i det fokuserede sprogarbejde i samlingerne. To af børnene har yderligere talepædagogiske bistand og alligevel placeres børnene i særlig indsats.

Det får os til at stille spørgsmålet *"hvordan kan vi hjælpe vi de børn, der ikke samler sproget op på trods af særlige indsatser over tid, bedst? Hvad kan vi gøre anderledes?"* Vi skal undres og vi skal søge svar. Det blive et område vi skal arbejde med i 2018 -2019.

De kommende skolebørn der placeres lavt i generel indsats ved den sidste sprogvurdering vi laver, tilbydes pladser/hold i vores sproghule og/eller læseleg. Der ud over vejleder vi forældrene i hvordan de, på baggrund af sprogvurderingen, bedst kan hjælpe deres børns sproglige udvikling på vej.

Sprogarbejdet i vuggestuerne har fået et stort løft de seneste år. I samlinger er der fokus på hvem der er kommet og hvem der ikke er i vuggestue og der arbejdes stort set med sammen samme sporgtemaer som i børnehaverne, begreber, rim og remser, former og farver mv. Faktisk har den omfattende indsats og produktion af materialer til brug for vuggestuernes sprogarbejde, betydet vi måtte sætte skabe op på gangene til opbevaring af materialet til de forskellige sprogtemaer. Der ud over er det meget glædeligt at se personalet tage opgaven på sig med engagement og iver. Som resultat af sprogarbejdet i vuggestuen, har de oprettet en "Vente café" så de børn der kommer når samlingen er i gang, bliver afleveret til den voksne der har ansvaret i "vente cafeen". På den måde undgår man forstyrrelser for de børn og voksne der er i gang med sprog og samling.

Det er vores sprogvejleder der udarbejder handlerplaner sammen med en af barnets pædagoger, der hvor der er behov for det. Der ud over udarbejder hun temaer til vores sprogstrategi. Slutteligt er det hende der opretholder den tætte kontakt til vore tale – høre konsulent og vejler personalet og forældrene ifht. spørgsmål og undren omkring børns sprog og sprogudvikling.

Læringsmål for tema 4:

Vi vil styrke alle børn balance og kropslige sikkerhed

Evaluering af læringsmålet:

Børnehaverne: Aktiviteter der har været gennemført, er bevægelsesaktiviteter og forhindringsbaner af forskellige slags. Vi kan se af aktivitets – og læringssskemaerne samt evalueringen, at de børn der er udfordret motorisk, udvikler højere grad af kropslig sikkerhed via aktiviteter i projekterne. Børnene udvikler glæde ved de motoriske aktiviteter de voksne sætter i gang. Det viser sig i deres deltagelse og engagement, når først de har lært "jeg kan godt".

Der ud over kan vi se, at børnene selv går i gang med at øve balance inde og ude, ved at gå på taburetter, træstammer, mælkekasser eller op og ned af trappen på legepladsen mv

Vuggestuerne, læringshistorierne fortæller om lære at gå, rutsjebane samt sidde på stol og spise børn der lære noget om egen krop gennem de aktiviteter de voksne sætter i gang, kollektivt eller for den enkelte. Børnene udfordres og hjælpes til at overvinde det der er svært, eller som de tror de ikke kan. Børnene understøttes også i den motoriske udvikling, balancen i hverdagen, fordi børnene skal mange ting selv eksempelvis kravle op og ned, gå ud på legepladsen, bevæge sig rundt inde og ude mv.

Evalueringen viser ud over ovenstående, at det har betydning for børnenes udvikling, at

de voksne stiller tilpassede krav og forventninger til hvad børnene skal deltage i. De rammer der er til rådighed giver børnene mange muligheder for bevægelsesaktiviteter, og de bliver brugt på mange forskellige måder, planlagt og spontant.

Evalueringen fortæller også, at børn med udfordringer ifht. balance, har brug for voksens støtte, voksens "mod på barnets vegne" samt motivation til at gøre det svære, dermed lære børnene mere om egne kunnen - og pludselig kan de.

Læringsmål for tema 5:

Vi vil lære børnene at forholde sig nysgerrigt til detaljer i naturen og naturfænomener, ved at sætte fokus på udvalgte dyrs bevægelser

Evaluering af læringsmålet:

Børnehaverne: Aktiviteter i projekterne, fokus på bænkebidder på mange forskellige måder, vilde dyr, kroppen, kaniner, selvportrætter med farve og maling.

Der har været talt, tænkt, tegnet og formet dyr på forskellige vis. Dyr er fanget på legepladsen eller besøgt på dyregården. Det har også været grænseoverskridende at røre ved dyr, eksempelvis bænkebidder, for at tælle antallet af ben.

Som noget nyt har det været arbejdet med selvportrætter "se i spejl hvordan dit ansigt ser ud, tegn og mal efterfølgende". Koblingen til målet er "nysgerrighed ifht. detaljer i naturen" – som vi er en del af. Børnene blev opmærksomme på nye detaljer som øjenvipper, næse, øre, tænder, kinder og hår og på forskelle på hvordan de så ud.

to af de mange fantastiske selvportrætter.

I vuggestuernes læringshistorier er der ingen fortællinger om dyr, men i forsommeren modtog og observerede vuggestuerne på lige fod med børnehaverne, sommerfuglelarver som de havde på stuerne. Der blev sunget sang om den lille larve der blev til en sommerfugl og det bragte stor glæde og begejstring, da der endelig kom sommerfugle ud af ventetiden. Der har også været iværksat snegleterrariet sidste efterår, hvor snegle blev fundet og taget med ind på stuerne og studeret.

Læringsmål for tema 6:

Vi vil lære børnene køkultur/ vente på tur

Evaluering af læringsmålet

Vi kan se at vores børn, i kraft af dette mål, er blevet bedre til at vente på tur når vi har projekter og de store bevægelseslege eller kreative aktiviteter er i gang. I hverdagen kommer det også til udtryk. For nogle af fokusbørnene er det meget svært at behovsudsætte og vente på tur, derfor giver det rigtig god mening af etablerer rum for at lære det i projekterne og hverdagen. Børnene bliver dygtigere til at vente, når de får hjælp og støtte. Evalueringerne viser børn der med gentagelser begynder at samarbejde og lære, at de skal vente.

For vuggestuebørn er det rigtig svært at vente på tur. Det er naturligt for det lille barn og det skal læres. Men de er i gang med at lære det og mange små situationer i hverdagen etablerer gode muligheder for at lære det, men støtte og guidning fra voksne. Vente - og kø situationer opstår naturligt ved eksempelvis håndvask, mad, tøj af og på, alle de steder hvor der er behov for hjælp fra en voksen.

Opfølgning:

Fremadrettet skal vi arbejde med nye mål, når de styrkede læreplaner træder i kraft. Vi afventer spændt hvordan de kan passes ind i den måde vi har arbejdet på indtil nu og hvilke nye udfordringer det vil bringe med sig.

Vi fastholde vores struktur med projekter i børnehaverne samt grupper på tværs af de tre vuggestuegrupper. Det giver børnene og de voksne nye og anderledes muligheder, at vi planlægger andre rammer end de vante "på stuerne".

Vi vil også arbejde med vuggestuernes indsamling af dokumentation via læringshistorier, da det giver nye indsigter for personalet, at de lægger fokus på den læring de yngste får. I forhold til vuggestuernes læringshistorier, skal vi fremadrettet indtænke historier om "læring i fællesskaber", således at vi også får den vinkel på. Det kan være med blik på samspil mellem børn i gruppen, øje for børn der står udenfor gruppen og skal hjælpes ind i gruppen, eller de yngste børns venskaber.

Vi vil også fastholde vores fokus fra "pædagogikken blomstre" arbejdet med at gøre det "usynlige synligt" og styrke børns handlekompetencer. Dels fordi det er et relevant fokus, at etablere det enkelte barns mulighed for "mestring af egen hverdag" dels fordi vi som personale, bliver dygtigere til det vi gør, eller gerne vil gøre, når vi får plads til at gøre det på mange forskellige måder over længere tid.

Vi vil også fastholde vores arbejde omkring SIP modellen og de 8 samspilstemaer. Måder der samspilles på, er personalets ansvar. Skal vi ændre på relationen skal vi ændre på samspillene, derfor bliver SIP og de 8 samspilstemaer vigtige værktøjer i vores "værktøjskasse".

På sprogområdet er der opstået nye udfordringer, da vi kan se, at nogle børn ikke understøtte tilstrækkeligt af vores indsatser. Det skal give anledning til nye refleksioner over vores samarbejde med forældrene omkring børnenes sproglige udvikling.

I 2018 og 2019, skal vi bruge noget energi på "den upåagtede faglighed" så vi udvider synet på rutiner i hverdagen. En helt centralt og meget væsentlig del af børnene læring foregår i alle de små hverdagsrutiner, i den måde vi organiserer hverdagen på, derfor skal vi (også) dvæle ved alt det der ikke er vores sprogarbejde og vores projekter. Hvor meget og omfattende det bliver afhænger af mange faktorer, men det skibes skal sættes i søen, så vi får taget

Science og sprog vi har fastholdt og udvidet tiden til "sprog og science" i årsplanen for 2017 -2018. Det er en ny sjov måde at arbejde på som personalet skal lære, derfor skal det have mere tid. Yderligere er børnene meget optaget af eksperimenterne.

Ved året udgang har en medarbejder gennemgået modulet social inklusion og i starten af 2018 en anden medarbejder aktionslæring. Deres nye viden og kompetencer skal vi have implementeret i nye spændende projekter og tiltag, til gavn for den samlede kvalificering af hele personalegruppen og ikke mindst til gavn for de børn vi har ansvaret for.